

Kaj vse se je dogajalo na Koroški Beli in na Vas'?

Kot otroci smo se kar dosti družili. Otrok nas je bilo veliko, v vsaki družini kar po trije ali štirje. Delo v družini je bilo razporejeno po starosti in zmožnosti za to delo. V ponedeljkih je bila »žehta« – pranje perila na roko. V nedeljah se je perilo dalo v »žehtnik« in se je namakalo do ponedeljka zjutraj. Na štedilniku se je kuhalo v pocinkanem 20-litrskem loncu, potem pa se je zopet prelilo v »žehtnik«, tam so ga potem menciali na leseni deski, ovili in dajali v lavor. Ta lavor je bil tudi za sobotno umivanje družine. Voda se je grela v kotlih vrh štedilnika. Potem je dobil vsak sveže spodnje perilo za cel teden. Perilo smo nosili splakovat h Krištanu na Prod v Beli. Potem smo ga nosili na Žešco sušit, kjer smo imeli lesene kote in v njih napeljšano drobno vrv. V poletnih dneh smo hodili tudi v gozd nabirat »čurčeljne«. S Francem Koširjem sva hodila celo v Zabukovje po bukove veje, ki sva jih zvezala skupaj in vlekla po tleh domov v kletne prostore. Tam smo imeli prostor za kurjavo. Po kosilu pa je bilo opoldansko delo. Seveda zopet v gozd in to celo uro daleč na Polevc po »gole« (sušice, dolge do 12 metrov), ki smo jih razžagali v polena. Potem smo pa imeli še prostor za jago in to sredi vasi, kjer smo se zbrali fantje iz delavskih družin. Šli smo se »ravbarje in žandarje«, »risentanc«, »betonarja«, »frnikolat«, »skrivalca«, »med dvema ognjema« s »cunasto« žogo. Ko pa smo bili večji pobalini, smo se že šli vojsko med Zgornjim in Spodnjim koncem. Zgornji konec oziroma beli so bili: komandant Zdravko Smolej in vojaki Franc Košir, Mirko Noč,

Učenci v šolskem letu 1946/47 (hrani Janez Novak)

Štajdohar Marjan, Mirko in Rudi Noč, Novak Janez. Imeli smo tudi bunker v Zešci. Takrat, v času okupacije, smo imeli v osnovni šoli »flakarje«. Za šolo so bili trije »flaki« za streljanje avionov. Ob alarmu smo vsi šolarji in vojaki stekli v kletne prostore in tam počakali na njegov konec. Zavezniki so bombardirali nemška mesta. Tudi Jesenice so bile bombardirane in bilo je kar dosti žrtev.

Prišla je svoboda, ki smo jo težko pričakovali. V nemško šolo nismo radi hodili in smo komaj čakali, da so odšli iz naše slovenske domovine. Iz gozdov so prišli partizani. Življenje v svobodi ni bilo tako idealno, saj ni bilo hrane, obleči ni bilo kaj in tudi obutve ni bilo. Otroci smo bili lačni in prezebli, zime pa so bile takrat zelo hladne.

Ko se je malo uredilo, so na Jesenicah ustanovili »pleh musko«. Belani smo se vozili na vaje s fabriškim motorjem. Košir Franc je igral na trobento, Smolej Zdravko na »horn« (rog), Noč Mirko trobento, Štajdohar Marjan in Matija »basfligehorn« (tubo), Tratnikov Emil klarinet, Bohinc Franci in Novak Janez na »tamborček« (mali boben). Na vaje smo radi hodili, ker smo čutili potrebo po kulturni dejavnosti.

Omenim naj še sejem, ki je bil postavljen od cerkve pa do Branceljna. Na dan sejma je bilo na Vasi zelo živo. Po maši so šli možaki v gostilne k Jurčku, Orehenku, v Zadrugo, k Dežmanu in k Žvabu. Ženske pa so šle kuhat, saj je bila takrat navada, da se je žlahta skup zbrala, da so poklepetali, kakšen litrček popili. Otroci so dobili domač malinovec. Za veliko noč se je Pri Branceljnu fucalo. Popoldne pa je bila vaška veselica Pri Orehenku; na vrtu so bile mize, plesali pa so na skednju. Otroci smo malo firbcali, a do »ave marije« (do mraka) smo morali biti doma. Pri Štefucu smo se »ujjali na ujsnici«, kjer so imeli spuščene »štiri ketne«, ki so bile namenjene furmanu. Gor smo dali ploh, na katerega se nas je spravilo tudi po šest, Mlekarjev Drago nas je pa poganjal. Ko smo bili že za ženit, smo se shajali Pri Štajdoharju. Od tam pa odhajali na Jesenice v plesno šolo, ki jo je v TVD Partizan vodil Srečo Arčon. Smučanje je bilo na Kresu po mali in veliki plani, seveda samo smuk. Poznejša leta smo začeli malo zavijati slalom. Tudi skakalnica je bila takrat zelo popularna. Kdor je uspel skočiti čeznjo, je bil res pravi heroj, ker tudi smučiči nismo imeli prave za skoke. Velikokrat sem bil na zadnji plati, kakor tudi drugi otroci. Veselje pa je bilo veliko. V večernih urah smo se dričali (sankali) od Zevnikov mimo vasi, saj je bilo vse zaledenelo, ker so po cele dni furali »štoker« (hlodovino) s Kresa in z Zabukovja. Bilo je vse zaledenelo, zato je šlo hitro. Potem pa po Trncah in do Lukana. To se je ponavljalo vsak večer celo zimo. Zime so bile dolge, od novembra do marca.

Poleti pa smo se hodili kopat v Struge, kjer je bila voda zelo mrzla. Krajcar France je izmeril, da je imela 18 stopinj. Kdor je upal preplavati cel bajer, je bil kar heroj. Tudi jaz in Franc Košir sva bila med njimi.

Toliko o življenju na Vasi od leta 1938 do leta 1958.